

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

kritische kanttekening: alles is uitsluitend gericht op de Verenigde Staten. Het biedt daardoor hulpverleners buiten de vs wellicht wel een interessante kijk in de keuken, maar geen enkel praktisch handvat.

Wat heeft dit boek nu te bieden aan hulpverleners in Nederland? Dat zijn voornamelijk de besproken behandelstrategieën. Deze waren tijdens het lezen van het eerste gedeelte van het boek steeds een verademing. Want hoewel ook hier een update van de huidige kennis op zijn plaats is, is een groot aantal principes gelukkig nog steeds van toepassing en worden de strategieën over het algemeen helder en praktisch toepasbaar weergegeven.

Kortom, in het eerste gedeelte van het boek *Rehabilitation of neuropsychological disorders: A practical guide for rehabilitation professionals* wordt een aantal belangrijke maar verouderde aspecten uit de cognitieve revalidatie behandeld. In het tweede gedeelte komt de Amerikaanse gezondheidszorg aan bod. Hoewel er zeker bruikbare behandelstrategieën besproken worden, lijkt het me voor diegenen die wel het eerste maar niet het tweede gedeelte willen lezen, een goede optie om bij De Slegte of op internet naar de eerste en wellicht goedkopere versie op zoek te gaan.

Aglaiia Zedlitz

The development of autobiographical memory.

Hans J. Markowitsch en Harald Welzer

Hove: Psychology Press, 2010

279 pagina's

Dit boek is een Engelse vertaling van de originele Duitse versie *Das autobiographische Gedächtnis*, dat het resultaat was van een groot onderzoeksproject waarbij de meer cognitief georiënteerde Markowitsch en de meer sociaal-psychologische Welzer de handen ineen hadden geslagen. Maar het boek gaat niet zozeer over specifieke onderzoeksresultaten maar over de visie van de auteurs op het autobiografisch geheugen. Het autobiografisch geheugen is geen ander geheugen dan het episodisch geheugen, maar het scheelt wel of je het hebt over een woordlijst of over gebeurtenissen die je hebt meegemaakt, inclusief de emoties die erbij optraden. De term 'development' suggereert misschien dat het hier om kinderen gaat, maar hij heeft betrekking op de groei van een individu tot persoon. Om een persoon te begrijpen helpt het als je weet wat iemand allemaal heeft meegemaakt. Die grondgedachte wordt toegelicht in dertien hoofdstukken, verdeeld over drie delen. In het eerste deel wordt de basisgedachte uitgelegd, de interdisciplinaire benadering. Deel II handelt over de ontwikkeling van het brein en van het geheugen, waarbij emotie en taal een belangrijke rol krijgen. Deel III richt zich op de levensloop. Het culmineert in hoofdstuk 13: 'Autobiographical memory: a biocultural relay between the individual and the environment'. Alles hangt met alles samen en dat is goed om je te realiseren, vooral voor neuropsychologen die het geheugen graag opdelen in deelsystemen en voor elk deelsysteem een test hebben. Een aanrader voor elke klinisch werkende neuropsycholoog.

The right hand and the left hand of history.

Chris McManus, Michael Nicholls & Giogio Vallortigara (red.)

Hove: Psychology Press, 2010

294 pagina's

Lateraliteit staat niet meer zo centraal in het neuropsychologisch onderzoek als zo'n twintig, dertig jaar geleden, maar er lijkt een (kleine) opleving te zijn. In dit boek gaat het niet om nieuw laboratoriumonderzoek, maar om historische analyses van oude verschijnselen en gebeurtenissen. Lauren Harris is daar al tientallen jaren mee bezig. Hij weet de meest onwaarschijnlijke bronnen op te sporen en in uiterst

boeiende betogen in een wetenschappelijk perspectief te plaatsen. Zo analyseert hij al lang hoe baby's worden vastgehouden door vaders en moeders, in het echt en op oude schilderijen. Een wat nieuw topic is linkshandigheid in de sport, en met name bij het schermen. In zeer oude schermhandboeken uit de zestiende eeuw worden de voor- en nadelen van linkshandigheid al besproken. Harris analyseert ook de opvoedingspraktijken: leren we linkshandigheid af of staan we het toe? Snowman en Christman analyseren twee linkshandige muzikale genieën: Crotch (achttiende eeuw) en Jimi Hendrix. Tot slot volgen twee hoofdstukken van de hand van een van de belangrijkste hedendaagse lateraliteitsonderzoekers, Chris McManus, samen met collega's. Het eerste gaat over een onderzoek naar handvoorkeur onder zesduizend mensen die reageerden op een oproep in een BBC-programma. Het tweede over een negentiende-eeuwse prent met een jongetje dat met zijn linkerhand zijn oma tekent. Bij elkaar laten deze verhalen zien dat handvoorkeur door de jaren heen altijd een onderwerp is geweest waar mensen heel veel bijgedachten bij hebben gehad. En die bijgedachten kun je vaak ook terugvinden in wetenschappelijke verklaringen.

Handbook of clinical child neuropsychology.

Cecil R. Reynolds & Elaine Fletcher-Janzen (red.)
New York: Springer Science, 2009
814 pagina's

Het betreft hier de derde editie van een boek dat al meer dan twintig jaar op de markt is. Met meer dan achthonderd pagina's een kloek boek waarin de lezer toch nog niet alle topics zal terugvinden. Het bevat 32 hoofdstukken, verdeeld over vier secties, geschreven door zeer bekende (zoals Kinsbourne, Hartlage, Kolb en Hynd) en minder bekende auteurs. In sectie 1 worden meer algemene en hedendaagse discussiepunten aan de orde gesteld, zoals de ontwikkeling van hersenen, gedrag, hogere orde cognitieve functies, maar ook statistische problemen bij de diagnose en de mechanismen bij hersenletsel op kinderleeftijd. Sectie 2 gaat over de diagnostiek. Daarin komen vooral diverse testbatterijen aan de orde, persoonlijkheidsproblematiek en de diagnostiek van Spaanstalige kinderen. De hoofdstukken in sectie 3 gaan in op de behandeling, zowel neurocognitieve behandeling als de effecten van medicijnen bij leerproblemen en de behandeling van kinderen met epilepsie. Tot slot is er een reeks van negen hoofdstukken over allerlei speciale aspecten, zoals

forensische neuropsychologie voor kinderen, hiv, coma, ADHD en pervasieve stoornissen. Geen kookboek met kant-en-klare oplossingen voor de praktijk, maar wel veel relevante achtergrondinformatie op tal van aspecten in één band.

The neuroscience of religious experience.

Patrick McNamara
Cambridge: Cambridge University Press, 2009
301 pagina's

Geloof lijkt misschien geen onderwerp voor wetenschap, maar dat is het wel. Niet alleen in sociologische zin (wie gelooft wat) maar ook in psychologische zin en in neurowetenschappelijk zin. McNamara richt zich vooral op westerse vormen van religie. Hij probeert om op basis van literatuur greep te krijgen op de neurobiologische basis van religieuze ervaringen. Daaruit rijst het beeld op dat een omschreven, complex netwerk van hersenstructuren geassocieerd is met religie. De amygdala, de rechter anteriore temporaalschors, de rechterprefrontaalschors spelen een centrale rol, maar ook de hippocampus. Er lijkt een relatie te zijn tussen de gebieden die met religie te maken hebben en de delen die bij het gevoel van 'zelf' betrokken zijn, misschien moeten we het dan meer hebben over 'het ideale zelf'. McNamara stelt dat religie het proces van de vorming van een goed geïntegreerd executief Zelf faciliteert. Hierbij speelt een proces dat McNamara 'decentering' noemt: er wordt even pas op de plaats gemaakt en het 'oude Zelf' (wie ben ik, wat doe ik nu?) wordt vergeleken met het ideale zelf. Deze confrontatie leidt tot een verdere integratie van de persoon. Het boek stijgt ver uit boven imaging-studies, die alleen maar activatie registreren bij mensen die in de scanner over God nadenken, en biedt een serieus godsdienstpsychologisch kader om te proberen gedrag en hersenactiviteit bij religieuze ervaringen te begrijpen.

Neurovascular neuropsychology.

Joanne R. Festa & Ronald M. Lazar (red.)
New York: Springer Science, 2009
315 pagina's

CVA's behoren tot de core-business van de neuropsychologie en een overzicht van de neuropsychologische aspecten van de vele vasculaire aandoeningen zal voor iedere klinisch neuropsycholoog welkom zijn. Bloeding en ischemie, intracerebraal en subarachnoïdaal, vasculaire dementie en arteriove-